

«MOTTAKERNAVN»

«ADRESSE»

«POSTNR» «POSTSTED»

«KONTAKT»

Kontakt saksbehandlar

Monica Dahlmo, 51 56 89 66

Rundskriv 1/2021 frå Statsforvaltaren om Regional miljøprogram i Rogaland: Kommenterar til reglane og rutinar for saksbehandling

Kontaktpersonar:

Monica Dahlmo, tlf 51 56 89 66, fmromda@Statsforvaltaren.no

Else Fredheim Hodne, tlf 51 56 89 77, fmroefh@Statsforvaltaren.no

1 Innleiing

Regionalt miljøtilskot er fastsett i Regionalt miljøprogram for Rogaland. Regionalt miljøprogram er utarbeidd av Statsforvaltaren i Rogaland i samråd med Rogaland bondelag og Rogaland bonde- og småbrukarlag. Vilkår for å få tilskot står i forskrift om regionalt miljøtilskot i jordbruket, Rogaland. Forskrifta ligg på lovdata.no. Omtale av ordningane og nærmare vilkår for å søkje er omtalt i rettleiingshefte for regionalt miljøprogram i Rogaland 2021. Rettleiingsheftet er lagt ut på nettsida til Statsforvaltaren under «Landbruk og mat», «miljøtiltak», tilskot til miljøtiltak.

Rundskrivet omhandlar rutinar for kommunal saksbehandling og kommenterar til ordningane. Vi viser også til rundskriv 2021/12 av Landbruksdirektoratet om forvaltningsansvar og saksbehandling.

2 Innhald

1	Innleiing.....	1
2	Innhaldsliste	1
3	Fristar og andre viktige datoar for søknadsomgangen 2021	2
4	Kommunen må delegere økonomisk ansvar for RMP	2
5	Levering og mottak av søknad	2
6	Arkivering av søknadar	3
7	Saksbehandling	3
8	Kommenterar til dei ulike ordningane	6

9	Dispensasjon	12
10	Stadleg kontroll	12
11	Avkorting.....	13
12	Omgjering av eige vedtak og handsaming av klage	13
13	Innspel til Regionalt miljøprogram	14

3 Fristar og andre viktige datoar for søknadsomgangen 2021

31. juli	Frist for registrering av areal med miljøverdiar, merking av tursti i terreng, avmerking av tursti på kart.
15. august	Frist for å sende kopi av evt. godkjenningar av nye beitelag og kart over beiteområde.
15. september	Søklarane kan levere søknad.
15. oktober	Siste søknadsfrist for søknad om miljøtilskot. Kommunane kan ikkje starte saksbehandling i eStil før søknadsfristen er gått ut. Dette er fordi søklar kan velje å sende inn søknaden på nytt.
15. november	Siste søknadsfrist for søknad om tilskot til organisert beitebruk.
1. desember	Frist for å gjennomføre stadleg kontroll.
20. januar	Frist for første gongs saksbehandling i eStil for kommunane. Alle søknadar skal ha status godkjend/avslått/avvist.
18. februar	Frist for endeleg vedtak/attestering av søknadene til utbetaling.
25. februar	Frist for endring av kontonummer i Altinn (søklar) og i LREG- tenester (kommunen). Tilskotsbrev blir tilgjengeleg i Altinn mellom 28. februar og 11. mars.
11. mars	Utbetalingsdato.

4 Kommunen må delegere økonomisk ansvar for RMP

NB! Nytt i år! Kommunen må stadfeste skriftleg til Statsforvaltaren kven som har fått delegert ansvar for å attestere RMP-søknadane. Det skal vere ein annan person enn den som har godkjend søknaden. Delegasjonen skal vere skriftleg og kommunen skal ha rutinar for *tilfredsstillende oppfølging av delegert budsjett disponeringsmyndighet*. Ansvaret til den som endeleg godkjenner søknader går fram av punkt 2.5.2.1 om *budsjett disponeringsmyndighet* i [Bestemmelser om økonomistyring i staten](#). Kommunane sender stadfestinga til Statsforvaltaren sitt postmottak (gjerne merka med Morten Svanes sitt namn). Når Statsforvaltaren har fått stadfesta delegasjonen tildelast vedkommande rolla ESTIL_VEDTAK_RMP.

5 Levering og mottak av søknad

Jordbruksføretak kan levere søknad om regionalt miljøtilskot via Altinn eller på papir til kommunen. Søknad på papir skal vere postlagt eller levert på kommunehuset seinast på dagen for siste søknadsfrist. Søknadar som blir levert etter søknadsfristen skal trekkjast med kr 1000 per dag den er for seint levert. I eStil blir trekket automatisk rekna ut. Kommunen må ved registrering av

papirsøknad leggje inn rett søknadsdato. Kommunen skal avvise søknadar som blir levert etter 29. oktober. I eStil blir søknaden automatisk registrert som avvist, men kommunen må sende vedtak om avvising til søkjar.

Søknadsskjema på papir skal vere underteikna av søkjar. Berre personar som har ei rolle i føretaket eller på annan måte har fått skriftleg fullmakt av føretaket, kan underteikne søknaden. Innehavar i føretaket kan delegere oppgåver til andre personar i Altinn. Fanekortet *Roller Person* under føretaket i Landbruksregisteret, viser kva personar som er registrerte i Einingsregistrert med fullmakt til å forplikte føretaket. Desse opplysningane finn ein òg ved å søkje på føretaket på www.brreg.no.

6 Arkivering av søknadar

Kommunane må bruke sine egne system for å arkivere søknadane. Dette blei innført hausten 2018. Søknadsdokument og tilskotsbrev blir overført frå eStil-RMP til kommunane via SvarUT den 15. i kvar måned. Det er utskriftsversjonen som blir arkivert, ikkje eventuelle kommentarar til godkjend- verdiane i eStil. Sjå punkt 11 i rundskriv frå Landbruksdirektoratet for utfyllande informasjon om arkivering.

7 Saksbehandling

7.1 Alle søkjarar skal ha svar

Kommunen skal saksbehandle og gjere vedtak for alle søknader som kjem inn. Kommunen skal enten avvise, avslå eller godkjenne søknaden. Søkjar skal ha svar på sin søknad der det er opplyst om klagerett. Avslag og avvisingar skal kommunane sende fortløpande til søkjar. Søkjarar som får godkjend søknaden og attestert søknaden sin i eStil får automatisk eit «tilskotsbrev» rett før hovudutbetalinga.

7.1.1 Avvising av søknader

Å avvise ein søknad er å la vere å ta saka til handsaming fordi dei formelle vilkåra i saka ikkje er oppfylte. Søknader som manglar underskrift eller er underteikna av andre enn den som pliktar føretaket, skal avisast og sendast i retur til søkjar. Søknader frå føretak som ikkje er registrert i Einingsregisteret innan søknadsfristen, skal avisast. Søknader som seinare enn 14 dagar etter søknadsfristen, skal òg avisast. Kommunen må sjølv sende vedtaket til søkjar.

7.1.2 Avslag på søknader

Søknader som er tatt opp til behandling, men som ikkje fyller vilkåra for å få tildelt tilskot, skal ha avslag, og kommunen skal sende avslag til søkjar utanom eStil. Dersom deler av søknaden blir godkjend, men der utbetalingsbeløpet blir 0 kr på grunn av for seint levert søknad og/eller avkorting, så skal kommunen godkjenne og attestere søknaden. Det same gjeld søknadar som kjem ut med kr 0 i utbetaling på grunn av avkortingar eller interne trekk. Alle søkjarar som får søknaden sin attestert får det autogenerated tilskotsbrevet i Altinn. I desse tilfella treng ikkje kommunen sende brev utanom eStil.

7.2 Søknadar «under registrering»

Dersom eit føretak opnar søknadsskjemaet i Altinn og startar arbeidet med å fylle ut søknaden, så vil den få status «under registrering». Søknadar som er «under registrering» er framleis ikkje levert av søkjar, og kommunane kan ikkje starte å behandle desse før dei er sendt inn. Vi anbefaler at kommunane tek kontakt med føretak som har søknadar under registrering for å avklare om dei vil levere søknad eller ikkje.

7.3 Registrering av papirsøknadar

Frå 15. september kan kommunane registrere papirsøknadar i eStil. Ved mottak av papirsøknadar skal kommunen føre på mottaksdato og registrere søknaden i arkivsystemet. Søkjaren må gjere greie for kvar tiltaka er, (t.d. merke av på papirkart). Det er først når søknaden er tatt til behandling at kommunen kan teikne inn tiltaka i eStil-kartet. Dersom søkjar har forsøkt seg på å levere digitalt må kommunen hente den fram (har status under registrering av søker), registrere den som papirsøknad og legge inn opplysningar frå papirsøknaden.

7.4 Vurdering av søknadar

Kommunen skal i sin saksbehandling gå igjennom opplysningane som er gitt i søknaden og vurdere desse opp mot krava i dei ulike tilskotsordningane. Det er ingen automatisk kontroll i eStil- RMP mot eStil- PT eller mot regionale kartavgrensingar. Difor er det viktig at kommunane manuelt vurderer om:

- søkjaren disponerer arealet det er søkt tilskot til,
- om områda har miljøverdien det er søkt tilskot til,
- tilskot med geografisk verkeområde gjeld i dei områda det er søkt tilskot til,
- tiltaka er utført i tråd med skjøtselsråda.

7.4.1 Disponering av areal

Det er den som disponerer arealet som kan søkje regionalt miljøtilskot. Å disponere eit areal betyr at føretaket må utføre eller administrere oppgåver som jordarbeiding, såing, gjødsling, hausting/beiting, gjerding osv. Det er den som søker produksjonstilskot på jordbruksarealet som kan søkje regionalt miljøtilskot til same areal. Dersom skjøtselen blir utført på leigd areal, så kan ikkje skjøtselen vere i strid med avtalen mellom leigar og eigar. Det er ikkje krav til skriftleg avtale for bruk av utmark, men det er anbefalt. Eigar og leigar avtaler seg i mellom korleis regionalt miljøtilskot påverkar leigeprisen.

Vi anbefaler at kommunane først vurderer føretaket sin søknad om produksjonstilskot og seinare søknaden om regionalt miljøtilskot.

7.4.2 Kartfesting av miljøverdiar – DN Håndbok 13 og Natur i Norge

Fleire ordningar gjeld berre der det er kartlagd spesielle miljøverdiar. I eStil-kartet er det mogleg å slå på kartlaga; slåttemark, slåttemyr, kystlynghei, og naturtypar (viser fleire ulike naturtypar). For tilrettelegging av hekke- og beiteområde for fugl, låg tilrettelegging og skjøtsel av biologisk verdifulle areal, så må kommunane sjå til www.temakart-rogaland.no/rmp. Områdeavgrensingane må som hovudregel vere sett før 31. juli.

I dei fleste ordningane under biologisk mangfald skal arealet det blir gitt tilskot til vere registrert i Naturbasen. Der registreringa er gjort og oppdateringane av Naturbasen er i prosess, er ei skriftleg stadfesting frå miljøvernavinga hjå Statsforvaltaren tilstrekkeleg.

Sidan 2015 har miljøforvaltninga kartlagt naturtypar etter metodikken Natur i Norge (NiN). Tidlegare blei naturtypar kartlagt etter DN-handbok 13, og det er kvalitetssettinga etter handbok 13 (svært viktig = A, viktig = B og lokalt viktig = C) som har vore basis for vår inndeling av tilskottsatsar i RMP. No må vi omsette dei fem kvalitetsgraderingane i NiN til tiltaksklasser. Kvalitetsgraderingane i NiN er;

NiN	DN-handbok 13
svært høg kvalitet	A
høg kvalitet	A
moderat kvalitet	B
låg kvalitet	C
svært låg kvalitet	

For kvart tiltak er det omtalt kva slags kvalitet området må ha for å kvalifisere for tilskot.

Dersom eit område er kartlagt både etter handbok 13 og etter NiN- metodikk skal forvaltninga bruke siste kartlegging for å vurdere miljøtilskot. I praksis vil det bety at ny NiN-kartlegging overstyrer eldre kartlegging etter handbok 13.

7.4.3 Geografiske verkeområde

Fleire av ordningane gjeld berre i bestemte område. Kommunane kan bruke www.temakart-rogaland.no/rmp til hjelp i saksbehandlinga. Dersom ein teig blir delt av to ulike nedbørsfelt, så skal kommunen godkjenne heile teigen for tilskot til miljøavtaler.

7.4.4 Skjøtselsråd

I 2019 blei krav om skjøtselsplan erstatta med skjøtselsråd. Skjøtselsråda er retningslinjer for korleis skjøtselen skal vere for å oppnå ein gitt miljøverdi. For å ha rett til tilskot må føretaket ha utført skjøtselen i tråd med skjøtselsråda. Kommunen skal avslå tilskot dersom skjøtselen ikkje er gjort slik at miljøverdiane blir tatt vare på eller forbetra. Søkjaren må kunne gjere greie for kva som er gjort/korleis skjøtselen har vore.

7.4.5 Kart

Kommunen kan endre søkjar sine kartregistreringer når søknaden er under behandling. Kommunen må rette opp feil i kartet. Søkjarane vil ved neste års søknad få spørsmål om å importere kartdata frå tidlegare år. Sidan kartdata er kjelde til arealopplysningar i søknaden er det lett at feil blir gjentatt viss karta ikkje blir oppdatert

7.5 Endring av søknadsverdiar

Dersom søknadsverdiar blir endra, så skal kommunen nytte kommentarfelt/merknadsfelt. Dersom søkjaren får mindre tilskot/ikkje får tilskot, så må søkjaren kunne forstå kvifor. Kommentarfeltet i eStil som ligg til høgre for godkjend verdi er til intern bruk i kommunen. Under tiltaket er det felt: «Merknad til tiltak .. i tilskuddsbrev, og det er dette feltet som kommunen skal bruke for å forklare endringar til søkjaren.

Dersom søkjaren ønsker å føre på nye tiltak eller nye einingar (dyr/dekar/meter) etter søknadsfristen, så skal han levere inn ny søknad. Dermed kjem trekkregelen inn.

7.6 Attesting av søknader

Kommunen må innan gitt frist gå inn i eStil og attestere godkjende søknader for utbetaling. Søknader som ikkje er attestert vil ikkje bli utbetalt. Kommunen fattar vedtak når dei attesterer søknaden.

8 Kommenterar til dei ulike ordningane

I rettleiingsheftet er det skjøtselsråd til ordningane, og vi legg til grunn av kommunane set seg inn i desse ved behandling og kontroll av søknadar.

8.1 Skjøtsel av bratt areal

Arealet må tilfredsstillе krava til bratt areal jamfør NIBIO sine kart over bratt areal. I siste halvdel av august bereknar NIBIO bratt areal ut frå AR5. AR5 blir deretter fryst. Areal som blir godkjend etter at AR5 er fryst vil ikkje kome med i eStil-kartet og vil ikkje gi grunnlag for tilskot i 2021. Areala skal vere i aktiv drift og bli beita eller slått. Graset skal ikkje liggje att på marka, og det er ikkje nok å bruke beitepussar. Areala skal ikkje ha for mykje ugras eller bere preg av attgroing.

8.2 Beite av verdifulle jordbrukslandskap i innmark.

Formålet med tilskotet er å halde i hevd jordbruksareal i område som er spesielt verdifulle. Areal som er grodd igjen med kratt og vekstar, og som tydeleg viser at det verken er beita eller slått, kvalifiserer ikkje for tilskot. Det same gjeld areal der det er mykje problemugras, og der søkjar ikkje har følgd opp varsel frå kommunen. Døme på problemugras er: høymole, lyssiv, åkertistel, vegtistel, myrtistel, landøya, m.fl.

Tilskotet gjeld for alt jordbruksareal på utvalde bruk. Nokre av desse bruka har teigar som blir slått i staden for/ eller i tillegg til å bli beita. Desse teigane kvalifiserer likevel for tilskot. Alternativt måtte vi tatt i bruk ein eigen tiltaksklasse «slått av verdifulle jordbruk» for desse areala. I og med dette gjeld små område, samt at mange område både blir slått og beita, så har vi valt å ha alt i ein tiltaksklasse uavhengig av haustemetode.

8.3 Slått av slåttemyr eller slåttemark

Det er få område i Rogaland som er registrert med desse naturtypene, så her blir ein del av saksbehandlninga å sjekke om arealet er registrert i Naturbase. Tilskotet blir gitt når nødvendig skjøtsel er gjort. Ved kontroll må søkjar kunne gjere greie for korleis skjøtselen har vore, og areala må synfarast slik at kommunen ser at dei er hausta.

For slåttemark er det viktig at slåtten blir tatt seint nok, og at graset blir fjerna frå området. Det er ikkje krav til slåttestyret. Dersom arealet blir beita om våren, så må dyra takast vekk frå beitet innan utgangen av mai slik at blomsterplantene får høve til å vekse opp og bløme. Areala skal bere preg av mykje urter/blomstrar av artar som krev mykje lys og lite næring. T.d. prestekrage, blåklokke og kystmaure. Slåttemarker er ofte skrinne og med glissen vekst. Marka skal ikkje bere preg av å ha blitt gjødsla,

Tilskot til slåttemyr er nytt i Rogaland, så kommunen må vere ekstra merksam på ordninga. Areal som berre er beita og ikkje er slått kvalifiserer ikkje for tilskot. Vi anbefaler at søkjarar tek kontakt med faginstansar for å få ein skjøtselplan, då rett skjøtsel avhenger av vekst og artar på arealet. Kommunen kan gi SMIL-midlar til å utarbeide slik skjøtelsplan.

For å kvalifisere til tilskot må områda minimum ha moderat kvalitet etter NiN-metodikken. Inntil vidare vil område kartlagt etter handbok 13 som C-område kvalifisere for tilskot.

8.4 Beiting av kystlynghei

8.4.1 Berekning av areal

Tilskotet blir utmålt per dekar. Bart fjell og vatn skal ikkje inngå i arealgrunnlaget. Kommunen må vere merksam på at det å teikne i kartportalen i eStil berre gir bruttoareal. Anten må kommunen prøve å teikne så nøyaktig som mogleg, eller så må dei redusere godkjend verdi slik at det reelt er kystlynghei som inngår i arealgrunnlaget.

Søkjaren skal kunne svare på kor mange dyr som har gått i området til ulik tid. Det skal berre bli gitt tilskot til areal der det er ei reell beiting av kystlyngheia. Etablert lyng skal vere beita i minimum 8 veker.

Det er vanleg at fleire føretak har beitedyr i same område/inngjerding med kystlynghei. Kommunen må i slike tilfelle fordele tilskotsarealet mellom søkjarane ut i frå dyretal, og verke merksam på eventuell omgåing av tilskotstak.

8.4.2 Vurdering av beitetrykk

Beitetrykket skal ikkje vere for lågt eller for høgt. Kor mange dyr det kan vere på eit område vil variere. Lyngheisenteret på Lygra reknar 15 daa lyngmark som passe areal per villsau. NLR-einingane i Rogaland har samarbeidd om ein rapport om beitetrykk i kystlynghei. Rapporten vil vere nyttig i vurderinga av dyr/dekar. Den er lagt ut på heimesida til Statsforvaltaren under Miljøtiltak/tilskot til miljøtiltak.

For å vurdere beitetrykket må ein sjå på kvaliteten til lyngen og vurdere kor mykje gras det er. I tillegg må ein sjå om det er oppslag av lauvtre. Viss det er mykje gras på tørre område og lite lyng, kan det bety at området er blitt beita for hardt. Er det mykje oppslag av lauvtre og gamal forveda lyng (over 20-30 cm) er det teikn på for lågt beitepress. Brenning vil her vere eit tiltak.

Der det ikkje er gjerde mellom innmark og utmark må kommunane vurdere om det er sannsynleg at dyra nyttar utmarka i tillegg til innmarka. Her på kommunen sjå på storleiken til innmarksbeitet kontra lyngområdet. Når beitinga har skjedd er også eit moment i vurderinga. Dyr som går ute tidleg vår/sein haust/ vil i større grad nytte lyngområda.

8.4.3 Dyrehald

Beiting med utegangardrift skal skje etter godkjenning frå Mattilsynet. Dyrehaldet skal tilfredsstillere krava til merking og til god dyrevelferd.

8.4.4 Arealkvalitet

Område kartlagt etter NiN-metodikken med svært høg kvalitet og høg kvalitet er i tiltaksklassen Svært viktig. Område kartlagt med moderat kvalitet svarar til tiltaksklasse B, medan område kartlagt med låg kvalitet svarar til tiltaksklasse lokalt viktig.

8.5 Skjøtsel av biologisk verdifulle areal

I denne ordninga inngår no tre ulike naturtypar; naturbeitemark, hagemark og myr som ligg ved jordbruksareal.

På temakart-rogaland/rmp vil kommunane kunne sjå kva område som kvalifiserer for tilskot. Myrområda som kvalifiserer for tilskot er dei same som dei som tidlegare var definert i tilskotsordninga «slått av biologisk verdifulle areal». Areala skal ha ugjødsla preg og ha innslag av urter. Areala skal vere beita.

Naturbeitemark kartlagt etter NiN-metodikken må minimum ha høg kvalitet for å kvalifisere for tilskot. Hagemark kartlagt etter NiN-metodikken må minimum ha moderat kvalitet for å kvalifisere for tilskot.

8.6 Skjøtsel av styvingstre

Kommunane må vere særleg merksame på at tilskot til styving no blir gitt det året treet blir styva, og ikkje per år som tidlegare. Dersom søkjarane ikkje er merksame på endringa, vil det bli store feil i søknadane.

Trea skal vere styva godt over beitehøgda til husdyra. Det vil seie om lag 2,5 – 3 meter over bakken. For å ha rett til tilskot må trea vere styva. Same tre kan ikkje utløyse tilskot oftare enn kvart 5. år. Restaurering av eldre felt med styvingstre er krevjande, og det kan vere fornuftig å løyve SMIL-midlar til slike tiltak.

8.7 Soner for pollinerande insekt

Tilskot til soner for pollinerande insekt blei innført i 2019. Det kan anten gis tilskot til:

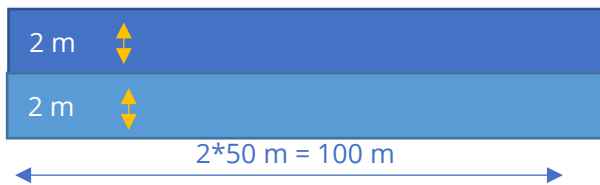
- a) Etablerte areal med blomstrande vekstar, til dømes åkerholmar, skråningar ved jordbruksareal, tidlegare beiteareal og liknande.
- b) Stripper på jordbruksareal som er tilsådd med eigna frøblandingar.

Areala kan ikkje vere gjødsla, sprøyta eller beita. Arealet skal slås seinsommar, etter ferdig blomstring, og plantemassen skal fjernast. Det kan vere innslag av tre på etablerte areal. Areal med tre aleine kvalifiserer ikkje for tilskot, det skal vere frøplantar i tillegg. Ulike insekt har ulike preferansar for planter, og difor skal det vere ulike blomsterplanter på areala. Reinbestand av t.d. kløver, geitrams og liknande kvalifiserer ikkje for tilskot.

Det blir frå fleire hald arbeidd med å få eigna frøblandingar på marknaden. Til nå er det eit svært avgrensa utval. Målet er mest mogleg stadeigne artar. Dersom det blir brukt frøblandingar skal dei ikkje innehalde framande artar som har større risiko for spreiding enn «lav risiko». Det er Artsdatabanken som vurderer risiko, på deira heimeside:

<https://artsdatabanken.no/fremmedartslista2018> er det mogleg å søkje opp ulike planteartar.

Sona må vere minimum 2 meter brei. Dersom det er snakk om heile teigar, kan ein berekne fleire striper. Tilskotstaket på ordninga er 5000 kr, og tilskotssatsen er 40 kr per meter. Lengre striper enn 125 meter utløyser difor ikkje tilskot.

Feltkontroll av areala bør vere i august, før dei blir hausta.

8.8 Tilrettelegging av hekke- og beiteområde for fugl

8.8.1 Høg tilrettelegging

Tilskotet gjeld tilrettelegging for vipe. Førretaket må innan 15. oktober 2020 ha meldt ifrå til kommunen eller Statsforvaltaren at dei ville ha vipestripe. Dette er for forvaltninga skal kunne følge opp dei interesserte og utføre stadleg kontroll.

Vipa liker område med svart jord i dagen. Det gjer areala opne og oversiktlege slik at ho kan oppdage fiendar. Tilskotet blir gitt for å halde areala urørt og jordarbeidd i perioden 20. mars-1. juni. Det kan òg vere areal som blir pløgd på hausten, og som ligg urørt i perioden 20. mars -1. juni. Med urørt meinast det at areala ikkje skal køyrast på i denne perioden. Det betyr at gjødsling og såing må vente til 1. juni.

Arealet skal vere attraktivt for vipa. Spør gjerne om det har vært viper der tidlegare. Det aktuelle vipearealet skal ligge inntil eit sideareal som vipeungane kan rømme ut i når jordbruksdrifta tek til igjen 1. juni. Sidearealet skal ikkje være tresatt. Sidearealet skal være; areal som blir beita (innmarksbeite eller fulldyrka), kornareal, myrområde, eller bar fastmark. Sidearealet treng ikkje vere eigd/disponert av den som søker tilskotet.

Det må være mogleg for ikkje-flygedyktige vipeungar å komme seg over til sidearealet. Det vil si at det ikkje kan være fråskilt vipearealet med djup kanal, helt tett steinmur, høgt trafikkert veg eller andre uoverkommelege hindringar. Den kan være viktig å huske at vipearealet bør sås i etter 1. juni for å vere i drift og kvalifisere for produksjonstilskot.

Søkjaren skal berre teikne inn vipearealet i søknaden, og dei kan eventuelt kommentere sidearealet i søknaden.

I samband med nydyrking er det vanleg å la arealet ligge ei stund for at det skal sette seg. Tilskotet gjeld allereie fulldyrka areal og ikkje areal under nydyrking.

Stadleg kontroll må utførast i perioden 20. mars-1. juni.

8.8.2 Låg tilrettelegging

I tiltaksklassen låg tilrettelegging blir det gitt tilskot til våtmarksbeiting på areal som er merkt av i Temakart-Rogaland. Vi tok i 2020 inn igjen verneområda som ikkje var med i 2019.

Beitinga av området skal vere med eit beitetrykk som stettar miljøverdiane. Områda skal ikkje bere preg av å vere gjødsla, og det skal ikkje leggjast tilleggsfôr (grovfôr) i områda som det blir gitt tilskot til. Det skal vere tydeleg at områda er beita.

8.9 Skjøtsel av andre automatisk freda kulturminne og Skjøtsel av gravminne

Areala med kulturminne må ligge på eller i direkte tilknytning til jordbruksareal. Det er tilstrekkeleg av lokaliteten (arealet som er fargelagt blått på gardskartet) ligg inntil eit jordbruksareal. Ved kontroll skal kommunane sjå til at kulturminna er synlege, og areala kulturminna ligg på er skjøtta. Det skal ikkje vere gjort inngrep som kan vere skadeleg for bevaringa av kulturminnet. Ein lokalitet kan innehalde fleire enkeltminne. For å vurdere kor mange gravminne søkjaren har, så må kommunane slå opp lokaliteten i Askeladden, Riskantikvaren sin database over kulturminne.

8.10 Vedlikehald av turstiar i jordbrukslandskapet

Turstien må gå over jordbruksareal eller langs jordbruksareal. Merk at turstiar i skogplantefelt og setervegar ikkje lenger er ein del av ordninga. Stien skal vere merka og teikna inn på offentleg tilgjengeleg kart før 31. juli. Digitale kart som t.d. www.ut.no er godt nok. Kommunen må vurdere om stien er ein del av eit turstinnettverk eller rundløype.

8.11 Fangvekstar etter hausting

Fangvekstane skal vere sådd direkte etter tidleg hausting av potet eller grønsaker. Den skal vere godt etablert ved kontroll om hausten, og skal ligge i ro (ikkje jordarbeidast) gjennom vinteren. Årsaka til at det ikkje skal vere meir enn 15 % belgvekstar i fangveksten er fare for tap av nitrogen ved frysing/tining i vinterhalvåret.

8.12 Grasdekt sone i åker

Ordninga liknar på tidlegare tilskot til vegetasjonssoner, og tilskotet gjeld i definerte område. Krav til minste breidde av fleirårig gras er no 6 meter (tidlegare krav om minimum 10 meter). Sonen skal ligge på fulldyrka eller overflatedyrka areal. Kontrollen kan gjerne skje på hausten. Sona skal vere hausta og ikkje vere jordarbeidd. Sona skal ligge langs vassdrag. Dersom sonen startar meir enn 20 meter frå vasskanten, så ligg den for langt unna til at det er «langs vassdrag». Merk at sonen skal ligge på jordbruksareal og kome i tillegg til vegetasjonssone (upløgd sone) nærmast vassdraget.

8.13 Kantsone i eng

Ordninga liknar på tidlegare «ugjødsla randsoner». Nytt er redusert krav til breidde på minimum 4 meter. På same måte som «Grasdekt sone i åker» skal sona ligge på fulldyrka eller overflatedyrka areal og starte nærmare vassdraget enn 20 meter. Tilskotet gjeld i definerte område.

Kontroll av randsonene bør skje tidleg på året etter at veksten er i gang og vårgjødslinga er unnagjort. Det ugjødsla arealet skal skilje seg frå gjødsla areal med tanke på farge (vere lysare). Det er også naturleg at ugjødsla areal inneheld meir kløver og andre vekstar. I sonen skal det ikkje ha blitt brukt plantevernmiddel.

8.14 Miljøvenleg spreiring av husdyrgjødsel

Tilskot til miljøvenleg gjødselspreiring gjeld frå og med 2021 i heile Rogaland. Merk at det er krav til at spreieutstyret skal vere brukt ved alle gjødslingane for at arealet skal kvalifisere for tilskot. Tilskot til tilførings slangar blir berre gitt i kombinasjon med nedfelling eller nedlegging av husdyrgjødsel. Kommunane må vurdere om søkjar disponerer areala. Det er den som søker produksjonstilskot på arealet som skal ha tilskotet til miljøvenleg spreiring, ikkje den som står for arbeidet (der det er ulike personar).

Ved stadleg kontroll bør kommunen kontrollere både årets søknad og fjorårets søknad. Kommunane skal be om å sjå skiftenoteringar. Det skal gå fram av skiftenoteringane kva

gjødslingsmetode som er brukt, spreiemengde og tidspunkta for gjødslingane. Føretak som ikkje disponerer utstyr sjølve må kunne leggje fram kvittering for leige av utstyr. Føretaka må ha nok lagerkapasitet slik at det er pårekeleg at det ikkje blir spreidd etter fristen.

8.15 Miljøavtale

Ein miljøavtale er ein avtale mellom landbruksføretak i utvalde område og kommunen. I 2019 blei det innføring krav til miljøregistreringar som ein del av miljøavtalen. Søkjaren må i løpet av dei tre første åra med miljøavtale ha ein miljøregistrering. Det er kommunen som er ansvarleg for miljøregistreringa. Søkjarane skal kvart år leggje ved kopi av gjødslingsjournal til kommunen. Første år må søkjaren i tillegg sende inn gjødslingsplan og kopi av gjødselprøve.

Gjødslingsjournalen skal vere sett opp skiftevis, og tidspunkta for gjødsling, mengde og type gjødsel (mineralgjødsel og husdyrgjødsel) skal gå fram av journalen. Søkjar skal i tillegg ha gjort andre nødvendige tiltak som t.d. ikkje jordarbeidd om hausten, og anten ha kantsone i eng eller grasdekt sone i åker på areal som ligg langs vassdrag.

Når kommunen behandlar søknad om tilskot så skal dei vurdere om gjødslinga er i tråd med avtalen. Søkjarane må ha nok tilgjengeleg spreieareal slik det er pårekeleg at det ikkje har blitt gjødsla med meir enn 3 kg fosfor per dekar.

8.16 Tilskot til klimarådgiving

Klimarådgivarane skal vere godkjende av Landbruksdirektoratet. [Liste over rådgivarar er å finne på heimesida til Landbruksdirektoratet](#). Så langt er det rådgivarar frå NLR Rogaland og TINE som utfører klimaråd i Rogaland. Randi Hodnefjell (NLR), Magnus Haugland (NLR) og Norolf Husveg (TINE) er spesialrådgivarar på klima, og bruker klimakalkulatoren. Klimarådgivinga skal bestå av:

- Gjennomgang av produksjonstal på garden med tanke på potensiale for redusert klimagassutslepp.
- Målsettingar for redusert klimagassutslepp
- Vurdering av risiko ved endra klima. Klimatilpassing er å forstå konsekvensane av endra klima og sette i gang tiltak for å hindre/reduere skade og for å utnytte moglegheiter endringane kan gi.

Klimarådgivinga skal ende opp i ein tiltaksplan tilpassa den einskilde driftseining. Tiltaksplanen skal innehalde både tiltak for redusert klimagassutslepp og tiltak for betre klimatilpassing. Den skal vere vedlagt søknaden saman med kvittering for utført klimaråd. Dersom vedlegga manglar (og ikkje blir ettersendt) skal kommunen ikkje godkjenne tilskot til klimarådgiving.

8.17 Organisert beitebruk

Søknadsfristen om driftstilskot for beitelag er 15. november. Kommunen må sjå etter at nye medlemmer er registrerte i Landbruksregisteret. Før det kan bli gitt tilskot til nye beitelag, må beitelaget ha registrert seg i Brønnøysundregistrene og fått organisasjonsnummer. Dei må i tillegg ha godkjende vedtekter m.m.. Kommunen må godkjenne det nye beitelaget før dei kan søkje om tilskot. Kopi av godkjenninga skal sendast Statsforvaltaren innan 15. august i søknadsåret. Beiteområdet må teiknast inn på kart og sendast inn til Statsforvaltaren. For nye lag er minstekravet 5 medlemmer og 300 småfeeiningar. Elles viser vi til krava for beitelag som finst i Rettleiingsheftet for organisert beitebruk.

Målet med tilskotet er å stimulere til fellesløsningar, felles tilsyn og sanking, og beitelaget skal føre rekneskap som viser korleis tilskotet er brukt. Kontroll av beitelag er ein del av 5 % kontrollen av regionalt miljøtilskot.

9 Dispensasjon

Statsforvaltaren kan i særskilte tilfelle gje dispensasjon frå krava i forskrifta. Det blir ikkje gitt dispensasjon frå utrekningsreglane eller satsane. Vidare blir det ikkje gitt dispensasjon frå telledato eller frå tilskotstak. Søknad om dispensasjon skal sendast til Statsforvaltaren via kommunen. Kommunen skal komme med uttale til søknaden, og tilrå om dispensasjon bør gis eller ikkje.

Føretak som treng dispensasjon for både søknad om RMP-tilskot og søknad om produksjonstilskot, kan søkje om dette samla. Det må då opplysast om at dispensasjonssøknaden gjeld begge tilskotsordningane.

Statsforvaltaren har ansvar for at saka er godt nok opplyst/dokumentert før dispensasjonsvedtak blir gjort, jf. forvaltningslova § 17 første ledd, og kan krevje at kommunen innhentiar alle dei opplysningane som er nødvendig for å avgjere saka.

10 Stadleg kontroll

Kontroll av søknadar skal sikre rett praksis. Føremålet med kontroll er å undersøkje om skjøtselen av areal er i tråd med intensjonane for tilskot, og om data som er gitt i søknaden er rette, slik at rett beløp kan bli utbetalt. Kontrollen skal gjennomførast ved synfaring på det aktuelle bruket.

Kommunen skal kontrollere 5 % av søkjarane av RMP og skriftleg dokumentere vurderingane og prioriteringane som er grunnlaget for utplukket.

Kommunen skal plukke ut kontrollobjekta etter ei risikovurdering, og krav i forvaltningslova om varsel av kontroll skal følgjast. Vi viser her til Landbruksdirektoratet sitt rundskriv.

Søknadsfristen for RMP er 15. oktober, og er samanfallande med søknadsfrist for produksjons- og avløysartilskot. Kommunane vil få stor arbeidsbelastning i perioden 15. oktober -15. desember. Telledato for ordningane i RMP er 31.07, og søknadar kan leverast frå 15.september. Når søknaden er levert kan kommunen utføre stadleg kontroll. Det vil seie at delar av søknaden kan kontrollerast før endeleg søknadsfrist har gått ut.

Vurdering av arealtilstand og skjøtsel må gjerast på tidspunkt på året der drifta av arealet er synleg, og kommunen kan gjere ei reell vurdering om intensjonen med tilskotet er følgt.

Søkjaren vil framleis kunne levere søknaden på nytt før 15. oktober. Ved kontroll av arealtilstand og skjøtsel før 15. oktober må kommunen følgje opp søknaden etter søknadsfrist, og sjå om søkjar har sendt inn ny søknad.

Kommunen kan i heile vekstsesongen reise ut på synfaringar. Ei synfaring er isolert sett ikkje stadleg kontroll. Resultata frå synfaringar kan derimot brukast som dokumentasjon i saksbehandlinga, og

for å ivareta behovet for vurdering av arealtilstand i seinare kontroll. Dette gjeld særleg ordningane randsoner i eng, og soner for pollinerande insekt.

Viss kommunen under ei slik synfaring finner avvik frå ønska drift må det dokumenterast. Driftsansvarleg må skriftleg gjerast kjend med avviket på snart som mogleg etter synfaringa.

10.1 Gjennomføring av kontrollen

Kommunen skal kontrollere at dei opplysningane som søkjaren har gitt om dei valte kontrollobjekta er korrekte, og at skjøtselen er i tråd med skjøtselsråd og vilkår for ordninga.

Søklar skal kunne leggje fram gjødslingsplan og journal og register over bruk av plantevernmiddel.

10.1.1 Gjødslingsplan

Krava til innhald og oppsett av gjødslingsplanen følgjer av forskrift om gjødslingsplanlegging, og Landbruksdirektoratet sitt rundskriv 17/2003 inneheld retningsliner til forskrift om gjødslingsplanlegging.

I Rogaland må kommunane vere særleg merksam på bruk og mottak av husdyrgjødsel. Gjødslingsplanen skal vise korleis all husdyrgjødsel føretaket har til disposisjon blir fordelt på skifta. Skriftlege avtalar på spreieareal og kvittering for levert/motteke gjødsel er nødvendige vedlegg til gjødslingsplanen. Får føretaket organisk gjødsel frå andre, må dette komme fram av gjødslingsplanen. Merk at organisk gjødsel ikkje berre inkluderer rein husdyrgjødsel, men også andre produkt som blir omfatta av forskrifta om organisk gjødsel.

Gjødslingsplanen skal vise ein planlagd bruk av gjødsel som er forsvarleg. Dersom vekstforholda blir annleis enn det ein tok høgde for under planlegginga, skal gjødslingsplanen bli justert i samsvar med behovet. Bruk av store mengder husdyrgjødsel der fosfortala i jorda er svært høg, t.d. P- Al- verdiane er over 40, vil ikkje vere i tråd med kravet om forsvarlege mengder. I desse tilfella må føretaket vise til at dei planlegg god fordeling av husdyrgjødsel slik at ikkje fosfortala aukar ytterlegare. Så fram vekstkulturen ikkje har særskilte næringskrav som kjem fram av gjødslingsplanen, skal føretaket ikkje tilføre meir fosfor enn det plantane kan hente ut i avling. For grasproduksjon med normal avling vil det utgjere om lag 3 kg fosfor per dekar. Dette er 0,5 kg mindre enn det ved maksimal utnytting av spreiearealet (i snitt) kan bli tilført¹.

10.1.2 Bruk utskrift av søknaden som kontrollskjema

I eStil-RMP er det ikkje eit eige kontrollskjema. Vi anbefaler kommunane å ha med seg utskrift av søknaden på stadleg kontroll. Dersom kommunen finn avvik frå søknaden, så føres det på søknaden saman med dato for kontroll og underskrift frå kommune og søklar.

11 Avkorting

Vi viser til Landbruksdirektoratet sitt rundskriv.

¹ Ei gjødseldyreinng (GDE) tek utgangspunkt i produksjon av 14 kg fosfor. 1 GDE krev 4 dekar og det betyr i snitt 3,5 kg fosfor per dekar.

12 Omgjering av eige vedtak og handsaming av klage

Vedtak gjort av kommunen kan klagast på til Statsforvaltaren. Klagefristen er 3 veker frå søkjar mottok vedtaket, jf. forvaltningslova § 29. Kommunen skal behandle klagen. Kommunen kan enten fatte nytt vedtak om tilskot eller oppretthalde det påklaga vedtaket. Blir klagen ikkje tatt til følge, skal saka bli sendt til Statsforvaltaren for endeleg avgjerd. Statsforvaltaren sitt vedtak i ei klagesak er endeleg og kan ikkje klagast på vidare, jf. forvaltningslova § 28. Statsforvaltaren skal ha kopi av saker der kommunen tek klagen til følge.

Vedtak gjort av Statsforvaltaren i første instans kan klagast på til Landbruksdirektoratet. Klage på vedtak gjort av Statsforvaltaren skal stilast til Landbruksdirektoratet, men sendast til Statsforvaltaren, jf. forvaltningslova § 32. Dersom Statsforvaltaren ikkje tek klagen til følge, blir saka sendt vidare til Landbruksdirektoratet for endeleg avgjerd.

Endeleg avgjerd i vedtak fatta av Statsforvaltaren eller Landbruksdirektoratet vil bli sendt til kommunen for effektivering.

12.1 Meirutbetaling av tilskot

Der klagebehandlinga fører til meirutbetaling av tilskot, skal kommunen opne søknaden på nytt i eStil. Når aktuelle endringar er gjort, skal kommunen godkjenne søknaden og attestere den på nytt. Differansen mellom allereie utbetalt tilskot og meirutbetaling blir automatisk utrekna i eStil. Landbruksdirektoratet vil om lag ein gang per veke gå gjennom attesterte søknadar og betale ut tilskot. Kommunen må sende ut nytt tilskotsbrev til søkjar.

Der det blir gjort nytt vedtak, blir det automatisk generert nytt tilskotsbrev. Det er når Landbruksdirektoratet har godkjent utbetalinga at brevet kjem i eStil. Alle merknader som står i eStil kjem med på tilskotsbrevet. Kommunen må difor sjekke om desse framleis er gjeldande.

12.2 Tilbakebetaling av tilskot

Omgjering av vedtak som fører til at søkjar skal betale tilbake allereie utbetalt tilskot, kan handterast i eStil. Landbruksdirektoratet vil då sende ut faktura til søkjar.

13 Innspel til Regionalt miljøprogram

Ønskjer om endringar i Regionalt miljøprogram kan spelast inn via kommunen. Kommunen sender desse vidare til Statsforvaltaren sitt postmottak. Statsforvaltaren har årleg to møte i styringsgruppa for RMP og SMIL (normalt i januar og juni), og her blir mindre endringar i programmet tatt opp. Større endringar bør bli tatt ved hovudrullering av miljøprogrammet.

Med helsing

Geir Skadberg
landbruksdirektør

Monica Dahlmo
seniorrådgivar

Dokumentet er elektronisk godkjent

Adresseliste:

Haugesund kommune	Postboks 2160	5504	Haugesund
Hå kommune	Rådhusgata 8	4360	VARHAUG
Sauda kommune	Postboks 44	4201	Sauda
Lund kommune	Moiveien 9	4460	Moi
Klepp kommune	Postboks 25	4358	Kleppe
Suldal kommune	Eidsvegen 7	4230	Sand
Tysvær kommune	Postboks 94	5575	Aksdal
Eigersund kommune	Postboks 580	4379	Egersund
Stavanger kommune	Postboks 8001	4068	Stavanger
Bjerkreim kommune	Postboks 17	4389	Vikeså
Sola kommune	Postboks 99	4097	SOLA
Randaberg kommune	Pb 40	4096	Randaberg
Strand kommune	Postboks 115	4126	Jørpeland
Time kommune	Postboks 38	4349	Bryne
Sandnes kommune	Postboks 583	4305	Sandnes
Vindafjord kommune	Rådhusplassen 1	5580	Ølen
Hjelmeland kommune	Vågavegen 116	4130	Hjelmeland